

forma més congruent amb la mena de mobilització militar de la primera hora, igualment localista o descentralitzada; s'encunyava per pagar els soldats, bàsicament. Per això mateix, la centralització ulterior de l'activitat militar, iniciada el 1641 amb la creació del Batalló català, va tenir com a conseqüència la centralització correlativa de les emissions monetàries. Però fins i tot aleshores —recalca Crusafont— la política monetària restà en mans catalanes. En part, perquè les autoritats franceses del Principat no passaren de ser una mena de simples gestors militars. Una prova, doncs, que l'ajut francès fou sempre força relatiu, si no prou calculat. En plena guerra dels Trenta Anys (1618-1648), i en pugna amb la Casa d'Àustria, la França borbònica volia el territori català per bescanviar-lo, arribada l'hora de la diplomàcia, pels Països Baixos. La metàfora final sembla, doncs, tan fàcil com inevitable: allò que interes-

sava Richelieu i companyia era Catalunya com a moneda de canvi. L'obra de Crusafont ressegueix aquest periple català mitjançant un extens i ben interessant apèndix documental, i el pertinent i no pas menys fascinant catàleg numismàtic, amb les seves efígies i inscripcions que tantes coses ens diuen a aquells que no som pas versats en la matèria.

Xavier Torres Sans

La narrativa fantàstica

Els altres mons de la literatura catalana. Antologia de narrativa fantàstica i especulativa.

Selecció i introducció de Víctor Martínez Gil. Galàxia Gutenberg - Cercle de Lectors, 2004. 720 pàgines.

Emprendre aquesta antologia és retrobar el plaer de la lectura dels nostres autors, consagrats o novells, entre els quals evidentment en trobem de les comarques de Girona —Ruyra, Víctor Català, Miquel de Palol, Fonalleras, entre d'altres—. Segurament, en molts casos, serà també la descoberta de veure'ls excel·lir en un gènere al qual la literatura catalana no ens té habituats. L'inconegut és l'eix temàtic que recorre la gairebé vuitantena de contes, agrupats en dotze apartats a proposta de l'antòleg. Tots els apar-

tats apareixen precedits per una presentació del professor Martínez-Gil, que ens ajuda a resituar i rellegir molts d'aquests autors que la historiografia literària catalana sovint ha encasellat en un gènere. A part d'aquestes breus presentacions, també cal destacar l'excel·lent introducció i justificació de l'antòleg.

L'èxit de novel·les de temàtica fantàstica dels darrers anys ha empès, segurament, l'interès per aquest tipus de literatura al nostre país, on també hem tingut el nostre «èxit de vendes» amb *La pell freda*, d'Albert Sánchez Piñol. Aquest és un dels autors presents en l'antologia, dins l'apartat «Relats meravellosos», amb el conte *La nau dels bojos*, que no decebrà, ans al contrari, els lectors de *La pell freda*. En el mateix apartat Jacint Verdaguer ens relata *L'orella del gegant*, a tall de conte tradicional, i Ramon Vinyes ens diverteix amb la trista història de *L'albí*, on el sagristà, per tocar l'al·leluia, «estirava les mamelles de les vaques suïsses».

«Benvinguts a Utopia» ens serveix el divertit i interessant *El descobriment de Madrid pel doctor Schulze-Pfalz*. Aquest relat és la ressenya de M. Servet (A) Raves d'un llibre d'arqueologia sobre el tancament de la segona edat mitjana. Hi ha referències lingüístiques i bibliogràfiques interessants i divertides.

Entre irònica i sarcàstica és la mirada que aplica Josep Maria Fonalleras a *De gurus i altres espècies*, una narració en primera persona on s'evidencien les absurditats d'una secta que proclama la fi del món, inclosa al recull amb aquest mateix nom. Sota el títol *El somni* Miquel de Palol ens regala una consecució vertiginosa d'imatges extravagants que «hem d'acceptar amb naturalitat», diu Martínez-Gil referint-se al realisme màgic.

Tres contes renaixentistes enceten «Les presències fantasmals». L'exquisidesa de la narració va acompanyada d'una llengua viva, fresca. Parlem de *La dona blanca*, de Maria de Belllloc, pseudònim de M. Pilar Maspons; *El nen jueu*, d'Àngel Guimerà, i *La vetlla dels morts*, de Ruyra. No ens sorprèn trobar Perucho als «Tractats de vampirologia», amb un conte on relata l'inici de la relació de Dràcula amb l'escriptor Bram Stoker, que li fa d'odontòleg davant els senyals de vampirisme.

A l'hora d'endinsar-se en la lectura d'aquests excel·lents contes, cal fer-ho amb una mirada innocent capaç de sorprendre's i gaudir del plaer de la lectura que atorga al lector l'èxit com a tal.

Rosa Massegosa

